

KÖTTJUVEN

Recension av Måret Anne Sara, tidningen Š nr 45-2008, utgiven av Idut

Samiska läsare tycks vara sugna på ny och lite annorlunda litteratur, eftersom boken *Köttjuvens* första upplaga sålde slut på två veckor! *Köttjuven* är den andra boken som tillkom i den barnbokstävling som hade temat "Att vara ung same idag", men den förlorade mot *SMS från Soppero*. Boken är skriven på svenska, men författarna söker stöd för att få boken översatt till samiska. Vid första anblicken lovar författarna Lotta Willborg Stoor och Ville Söderbaum lite allt möjligt på bokens lite underliga omslag, men frågan är om de lyckas uppfylla förväntningarna från pärm till pärm.

Det är inte konstigt att boken sålde slut på två veckor, för både namnet och formen är som en frisk fläkt för den samiska litteraturen. Annorlunda och spännande.

-Kan man sakna någon så mycket att hon visar sig? Och kan du ha en morbror som är transvestit om du är same? Korta förklaringar på bokens baksida för med sig många frågor, som kanske inte är så väldigt viktiga, men som man ändå inte klarar att lämna obesvarade. Det är inte lätt att veta vad man har att vänta av berättelsen, men förväntningarna har ändå redan stigit.

Boken börjar när de två barnen Mimi och Enok utan lov rymmer med tåget från Kiruna till Stockholm. De tror sig ha sett sin döda kusin Memisia, och drar till huvudstaden för att hitta henne. Berättelsen tar sig framåt utefter deras resväg, på vilken de träffar olika människor, som alla på något sätt är till nytta eller hjälp på deras färd. I Stockholm söker Mimi och Enok sin morbror Lasse. De träffar Lasse – och Lena (morbror Lasses kvinnonamn). Morbrodern brukar nämligen klä sig till kvinna ibland. Barnen blir lite fundersamma, men använder ingen tid att undersöka ämnet djupare. De lämnar morbror Lasse/Lena och fortsätter leta efter Memisia. Dessvärre blir de tagna i slutet och blir landets kändaste rymmare, som stjal morbror Lasses lávvo. De bor i lávvon, och råkar sätta stadens största köttjuv i fängelse, och så hittar de sanningen om sin döda kusin.

I berättelsen händer mycket, men allt är noggrant förankrat i tidsangivelser och platser. Berättelsen är skriven som om det vore i den verkliga världen, och som om det hänt bland riktiga människor, men ändå är berättelsen fiktion. De två barnen är hjältar, som klarar av allt, varsomhelst. Deras värld är en fantastisk berättelse, och läsaren får ta del av denna barnsliga värld.

Barnslig uppfinningsrikedom och nyfikenhet är i centrum och för berättelsen framåt. Särskilda karaktärer som morbror Lasse är beskrivna med barnslig nyfikenhet. – Varför tar han på sig kvinnokläder? Barnen skrattar och retas, men accepterar ändå direkt den förklaring som de får. Det är inga djupa och onödiga förklaringar, utan snarare lätta och uppenbara svar på alla saker som barnen träffar på. Deras berättelses resa slutar på Nordiska museet, där de slutligen eller olyckligtvis blir tagna av poliserna. Då har morbror Lasse för första gången tagit på sig kvinnokläder (kolt) offentligt, och

där träffar de också bokens alla personer. Mimi och Enok tvingas erkänna för sig själva att kusinen är död och att hon inte kommer tillbaka. Istället har de på resans gång hittat ett hemligt meddelande, som skapar ett fint och lyckligt farväl mellan barnen, och även mellan kusinen och hennes pappa (morbror Lasse/Lena).

Barnets lättsinne vinner över de vuxnas inkrökta tankar. Memisia, Mimi och Enok vet hela tiden bäst, ända till slutet, där Memisias hemliga meddelande får hennes sång att alltid klinga: "Jag älskar henne/honom, hon/han är ju min pappa." Så hjälper barnen de vuxna genom sorgen och pekar tillbaka på bokens huvudämnen: inre konflikter, kärlek och svåra farväl. Barnen ger sig av på sin hemliga resa för att de inte accepterar att Memisia har dött, och morbror Lasse har inte kunnat vara glad eftersom han inte accepterat sig själv, och inte heller dotterns död. I bokens slut löser sig alla saker. Alla tar farväl av sina kära som de har förlorat, och av rädslor som de inte förut vågat erkänna. Berättelsen har alltså ett bra slut, som också förklarar berättelsens utgångspunkt.

Berättelsen är bra i sig själv, men det är lite förvirrande med alla olika platsnamn och tidsangivelser. Istället för alla dessa platsnamn, datum och tidsangivelser skulle boken kunnat ha mer bilder. Då skulle hela läsoplevelsen känts mer levande och närmare för läsaren. Bokens innehåll håller tyvärr inte heller alla löften som man givit på omslaget. Om du väntade dig en spänningsroman bland tjuvar, transvestiter och spöken, så kan du kanske bli lite besviken.

Den lilla boken är ändå en fin berättelse som är läsvärd. Det är också väldigt roligt att se nya samiska författare, som försöker sig på nya former.

